

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Raimo Eino Itkonen	Telia Tunnistus	25.09.2025 13:18:59 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (5 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Lapin ELY-keskus

kirjaamo.lappi@ely-keskus

Viite LAPELY/841/2024

Metsähallituksen lausunto Kemijärven Ailangantunturin pumppuvoimalahankkeen Natura-arvioinnista

Lapin ELY-keskus on kuuluttanut Kemijärven Ailangantunturin pumppuvoimalahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus). Hankkeessa alueelle on tarkoitus toteuttaa pumppuvoimalaitos ja sen ulkoinen sähkönsiirto. Hankkeesta vastaa Kemijoki Oy.

Osana YVA-menettelyä hankkeen vaikutuksista Ottavaaran Natura 2000 -alueeseen on laadittu luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Natura-arvioinnin on laatinut AFRY Oy 5.5.2025.

Metsähallitus lausuu arvioinnista luonnonsuojelulain 35.2 §:n mukaisena Natura 2000 -alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnin asianmukaisuudesta ja alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille aiheutuvista vaikutuksista.

Hankekuvauksen tiivistelmä

Pumppuvoimalaitos koostuu ylävarastosta, pumpputurbiinista ja siihen liittyvistä tunnelirakenteista, alavarastona toimivasta Kemijärvestä sekä voimajohdoista. Yläallas on suunniteltu rakennettavaksi Ailangantunturin päälle. Tuotettava sähkö liitetään Fingridin Autissa sijaitsevaan Pirttikosken sähköasemaan 400 kV voimajohdolla.

Pumppuvoimalaitos tuottaa sähköä, kun sähkön kysyntä on korkealla tai sähköjärjestelmässä on häiriö. Kun sähköä on ylitarjontaa, laitos pumppaa vettä takaisin ylävarastoon. Tunnelien ja patojen käyttöikä on 100 vuotta, muiden laitteiden 40 vuotta ja voimajohdon noin 60 vuotta.

Ylävaraston koko on noin 1 neliökilometri. Kemijärvi yhdistyy vesitunneliin tunnelin suussa, joka varustetaan luukkurakenteilla. Maan alle louhittavat vesitunnelit yhdistävät ylä- ja alavaraston. Siellä sijaitsee myös kolme pumpputurbiinia, joiden pyörimissuuntaa vaihtamalla ne tuottavat tai kuluttavat sähköä. Ylävaraston tyhjennys ja täyttö kestää 7—9 tuntia. Ylä- ja alavaraston välisen tunnelin pituus on noin 4,5 kilometriä ja se on halkaisijaltaan noin 9 metriä.

Ylävarastolta rakennetaan toteutusvaihtoehdosta riippuen noin 38 kilometriä voimajohtoa. Voimajohtolinja kulkee valtaosan reittiä olemassa olevan voimajohdon rinnalla, ja vaihtoehdosta riippuen rakennetaan 6-8 kilometriä on uutta reittiä.

Suunniteltu voimajohdon reittivaihtoehto VE1b kulkee Ottavaaran Natura-alueen poikki noin 170 metrin matkalla aivan alueen luoteiskulmassa. VE1b-voimajohto sijoittuisi olemassa olevan, Natura-alueen poikki noin 265 metrin matkalla kulkevan voimajohdon pohjoispuolelle. Olemassa olevaa voimajohtoaukeaa jouduttaisiin leventämään. Uuden voimajohtoaukan leveys olisi 33 metriä. Lisäksi reunavyöhykkeellä, 10 metriä voimajohtoaukan molemmin puolin, puuston korkeutta rajoitettaisiin.

Voimajohtoreitin vaihtoehto VE1a ei kulkisi Natura-alueella, vaan yhdistyisi olemassa olevaan 110 kV voimajohtoon Natura-alueen luoteispuolella.

Arvioinnin aineisto, menetelmät ja epävarmuustekijät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona seuraaviin lähtötietoihin pohjautuen: Natura-alueen tietolomake, Metsähallituksen laatimat Natura-alueiden biotooppikuviot, kartta- ja ilmakuva-aineistot, viranomaistahojen ylläpitämät karttapalvelut ja avoimet tietoaaineistot sekä hankealueen luontoselvitys. Luontoselvitystä tehtäessä on käyty Natura-alueelle sijoittuvan voimajohtovaihtoehdon alueella, mutta ei muualla Natura-alueella.

Natura-arvioinnissa on arvioitu molempien sähkönsiirtovaihtoehtojen, VE1a ja VE1b, vaikutukset alueen suojeluperusteisiin.

Ottavaaran Natura 2000 -alue (FI1300406 SAC)

Ottavaaran Natura 2000 -alue (FI1300406) on liitetty Natura-verkostoon luontodirektiivin mukaisena erityisten suojelutoimien alueena (SAC). Alueen suojeluperusteena on viisi luontodirektiivin luontotyyppiä ja yksi laji: humuspitoiset järvet ja lammet, vaihettumis- ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, boreaaliset luonnonmetsät, puustoiset suot sekä saukko. Alue kuuluu myös vanhojen metsien suojeluohjelmaan.

Vaikutusmekanismit

Vaikutusmekanismeiksi Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien osalta on tunnistettu puuston raivaus voimajohtolinjaa varten ja voimajohtolinjan pylväspaikkojen rakentaminen. Suojeluperusteena olevan saukon osalta tunnistettiin välillisenä vaikutuksena voimajohdon rakentamisaikainen häiriö.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin ja lajiin arvioinnin mukaan

Hankkeen voimajohtovaihtoehdon VE1b arvioidaan heikentävän merkittävästi suojeluperusteena olevaa luontotyyppiä puustoiset suot. Muiden Natura-alueen

suojeluperusteena olevien luontotyyppien osalta ei merkittävää heikennystä arvioida aiheutuvaksi voimajohtovaihtoehdosta VE1b.

Voimajohtovaihtoehdosta VE1a ei arvioinnin mukaan aiheudu merkittävää heikennystä Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille.

Suojeluperusteena olevaan saukkoon ei arvioida kohdistuvan hankkeesta merkittävää heikennystä kummallakaan voimajohtovaihtoehdolla.

Yhteisvaikutukset arvioinnin mukaan

Arvioinnin mukaan ei ole tiedossa muita hankkeita, joilla voisi olla yhteisvaikutuksia Ailangan pumppuvoimalahankkeen kanssa.

Vaikutukset koskemattomuuteen arvioinnin mukaan

Koska voimajohdon VE1b rakentaminen heikentäisi arvioinnin mukaan merkittävästi suojeluperusteena olevaa luontotyyppiä Puustoiset suot, arvioinnissa todetaan, että hankkeesta aiheutuu myös vaikutuksia Natura-alueen koskemattomuuteen.

Voimajohtovaihtoehdosta VE1a ei arvioinnin mukaan aiheudu merkittävää heikennystä Natura-alueen koskemattomuuteen.

Natura-arvioinnin yhteenveto

Ailangan pumppuvoimahankkeen voimajohdon reittivaihtoehdoista VE1b kulkee Ottavaaran Natura-alueen läpi ja vaikuttaa luontotyyppiin "Puustoiset suot". Vaikutus on Natura-arvioinnin mukaan merkittävästi heikentävä: luontotyyppin pinta-ala pienenee 0,5 ha, ja reunavaikutus ulottuu koko kyseiselle kuviolle.

Voimajohdon reittivaihtoehdosta VE1a ei aiheudu merkittävää heikennystä suojeluperusteisiin. Koko Natura-alueen koskemattomuus ei arvioinnin mukaan vaarannu.

Ottavaara on valtion luonnonsuojelualue, jossa uuden voimajohdon rakentaminen ei ole sallittua nykyisen asetuksen (646/2017) mukaan.

METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO

Arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla.

Metsähallitus toteaa, että arvioinnista saa riittävän kuvan hankkeesta. Arvioinnissa on myös tunnistettu Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat vaikutusmekanismit asianmukaisesti.

Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin ja lajiin

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, ettei hanke merkittävästi heikentäisi Ottavaaran Natura-alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja, kun hankkeen vaikutuksia arvioidaan Natura-alueen ulkopuolella kulkevalla voimajohtovaihtoehdolla VE1a.

Voimajohto VE1b kulkisi aivan Natura-alueen koilliskulman halki olemassa olevan 110 kV voimajohdon pohjoispuolella. Olemassa oleva voimajohto on ollut alueella jo ennen Ottavaaran sisällyttämistä Natura-verkoston (näkyä esimerkiksi vuonna 1961 alueelta otetussa ilmakuvassa). VE1b:n rakentaminen leventäisi olemassa olevaa johtoaukeaa 33 metrillä, ja VE1b sijoittuisi suojeluperusteena olevalle luontotyyppille Puustoiset suot. Voimajohdon rakentaminen vaikuttaisi luontotyyppin keskeisiin piirteisiin ainakin puolen hehtaarin alueella, joka on 0,7 % (ei 0,35 % kuten Natura-arvioinnissa sanotaan) luontotyyppin Puustoiset suot kokonaispinta-alasta (70 ha) Natura-alueella.

Metsähallitus pitää oikeansuuntaisena Natura-arvioinnin johtopäätöstä, että vaihtoehdosta VE1b aiheutuisi heikentävää vaikutusta Ottavaaran Natura-alueen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin Puustoiset suot.

Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeesta aiheutuisi merkittävää heikennystä Natura-alueen suojeluperusteena oleville muille luontotyypeille tai suojeluperusteena olevalle saukolle kummallakaan voimajohtovaihtoehdolla.

Yhteisvaikutukset

Natura-arviointi kerrotaan laaditun nk. Luopas-oppaan¹ mukaisesti. Oppaan mukaan yhteisvaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon olemassa olevan toiminnan lisäksi myös vielä toteuttamaton toiminta sekä vasta suunnitteilla oleva toiminta. Lausuttavana olevan Natura-arvioinnin mukaan tiedossa ei ole muita hankkeita, joiden kanssa voisi olla yhteisvaikutuksia Ottavaaran Natura-alueeseen. Metsähallitus huomauttaa, että aivan Ottavaaran Natura-alueen vieressä sijaitsee PVO:n pumppuvoimalahanke, jonka yläallas rajoittuisi Natura-alueeseen. Lisäksi PVO:n hankkeeseen kuuluu myös 400 kV voimajohto Pirttikoskelle, kuten Ailangantunturin pumppuvoimalahankkeellakin. PVO:n pumppuvoimalahankkeen YVA-ohjelma on ollut

¹ Mäkelä ja Salo 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43, sivulla 252

lausunnolla keväällä. Metsähallituksen näkemyksen mukaan yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Natura-arvioinnissa on puutteita.

Vaikutukset Natura-alueen koskemattomuuteen

Kun arvioinnin lopputuloksena merkittävä heikentyminen voidaan sulkea pois jokaisen suojeluperusteen osalta, voidaan samalla todeta, että alue pysyy luontodirektiivin tarkoittamassa mielessä koskemattomana². Sen sijaan, jos yhteenkin kyseisistä luontotyypeistä tai lajeista kohdistuu alueen suojelutavoitteiden kannalta merkittävä vaikutus, on väistämättä katsottava, että alueen koskemattomuuteen kohdistuu haitallisia vaikutuksia³. Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeesta aiheudu Natura-alueen koskemattomuuteen merkittävää vaikutusta voimajohtovaihtoehdolla VE1a.

Johtopäätökset

Metsähallituksen näkemyksen mukaan arvioinnissa on edellä mainittuja puutteita yhteisvaikutusten arvioinnissa, mutta Natura-arviointia voi siitä huolimatta pitää asianmukaisena. Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, ettei hankkeesta aiheudu Natura-alueen koskemattomuuteen merkittävää vaikutusta voimajohtovaihtoehdolla VE1a.

Lausunnon on valmistellut maankäytön erityisasiantuntija Pirjo Rautiainen.

Raimo Itkonen

Tiimivastaava

Metsähallitus, Luontopalvelut

² Mäkelä ja Salo 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43, sivulla 268

³ Euroopan komissio 2019. Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg. Komission tiedonanto C(2018) 7621 final, Bryssel 21.11.2018, sivulla 47